

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

A Romániai Vas-, Fém és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye

Előfizetési ára:
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei,
negyedévre 15 Lei, egyes szám 5 Lei.

Megjelenik minden hó 1-én
←♦♦♦♦→
XII. évfolyam. 1931 szeptember 1. 8—9 sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bukarest, Strada Isvor 38 szám.
Sürgőnycim: „Fermetal” Bukarest

Bukarestbe költöztünk

A romániai munkásmozgalomban 1920 óta kisebb-nagyobb mértékben az elvtársakat mindig foglalkoztatta az a kérdés, hogy hol a helye a szakmai szövetségek központjainak? Bukarest vagy pedig azon tartománynak valamely városa, ahol a szervezett munkások tömegei élnek. A vélemények eltérőek voltak és még talán ma is azok aszerint, mint amilyen érdekek fűződnek valamely tartomány munkástömegeihez, amely tömegek és azok vezetői úgy gondolják, hogy a szövetség jobban tudja szolgálni az illető munkástömegek érdekeit, ha annak székhelye közvetlen közelükbe van. Vannak akik azt állítják, hogy a szövetségek többet tehetnek még a tartományokban élő munkások érdekeiben is, ha annak székhelye a fővárosban van. De nézzük csak ezen érveket kissé közelebbről:

Az egyes tartományokban vannak iparvállalatok, amelyeknek igazgatóságai Bukarestben székelnek. Ezen vállalatok munkásai úgy gondolják, hogy jobban, könnyebben és költségmentesebben lehet ügyüket elintézni, ha a szövetség székhelye is Bucarestben van. Ezek a szempontok helytállóak is. Elfogadhatók. Józan ésszel senki sem mondhat ellene semmit, de ezzel szemben vannak olyan munkástömegek is, akiknek munkahelyeik és munkaadóik a Bukaresttől távol eső tartományokban vannak, akiknek napi küzdelmeikben segédkezni kell. Ezt pedig teljesíteni, — ha a szövetség egy nagyon távol eső városban van, természetesen lehetetlen vagy legalább is csak félig-meddig lehetséges. Azt mondhatná valaki, hogy külföldön is a fővárosokban vannak a szövetségek, miért ne feleln meg a mi országunkban is ugyan az az elhelyezkedési forma. Vannak akik azt mondják, igen, ami ott lehetséges, itt az majdnem a lehetetlenséggel határos, mert ehhez megfelelő anyagi felkészültség kell, amivel erős, jól kiépített tartományi és kerületi titkárságokat lehetne fenntartani és csak ezáltal volna elérhető, hogy a tagok gazdasági mozgalmainak levezetésében segédkezni lehessen és a munkásság kulturális igényei szintén kielégíthető rendezést nyerjenek. Ilyen titkárságokat nálunk, a mai viszonyok mellett felállítani nem lehet, tehát éppen ezért azon munkástömegeknek is jogos az aggodalmuk, akik ez utóbbi kategóriába tartoznak, mert hiszen Bukarest olyan távol van különösen az erdélyi szervezetektől, hogy azokat a jövőben fél annyira sem lehet látogatni és ügyes-bajos dolgukat intézni, mint a múltban.

Van egy más szempont is, amelyet a legutóbbi szakszervezeti kongresszus is leszögezett és pedig: „Megszervezni Bukarestet és megszervezni a Regát munkásságát, mert a romániai munkásmozgalomban ugy gazdasági, mint politikai szempontból elsősorban a Regát, illetve Bukarest munkássága kell a főszerepet vigye és ha ezt a szerepet még ma nem töltik be, oda kell őket segíteni. Rá kell vezetni és meg kell ismertetni velük a nyugateurópai munkásmozgalom alapelveit és kipróbált formáit, amellyel külföldi elvtársaink annyi sok szép és tiszteletreméltó eredményeket értek el”. Tagadhatatlan, hogy Bukarest erős ipari központtá alakult ki az utolsó tíz évben. Az ipari munkások száma szinte hihetetlen számban emelkedett pld. a vas-, fém- és vegyipari munkások száma csak Bukarestben meghaladja a 10 ezret s amiből ma alig van két-háromszáz szervezett munkás. Azt nem is kell külön hangsúlyoznunk, hogy a munkásság szervezeteleisége folytán a munkaviszonyok úgy bérek tekintetében, mint szociális téren messze, mögötte állanak az erdélyi, bánáti vagy bukovinai munka-

viszonyoknak. Ez az állapot végeredményben veszélyezteti ez utóbb említett területek munkásainak is nehezen kivívott eredményeit. Egyszerűen az egész ország mozgalmá érdekében meg kell hódítani a szocializmusnak az ó királyság proletáriátusát, hogy egységes erővel és a reménység nagyobb kilátásaival menetelhesünk végcélunk felé.

Ezek a megállapítások mind-mind arany igazságok, csak arra kell vigyázni, hogy amíg az új tábor összegyűjtése, megszervezése folyik, addig a régi tábor is kellő vezetésben és irányításban részesüljön, nehogy ennek hiánya folytán pótolhatatlan hézagok támadjanak.

Szövetségünk központi vezetősége mérlegre tette a székhely áthelyezésével járó eredményeket s az ennek nyomában fakadó esetleges veszteségeket is. Ugy találta, hogy a mérleg a költözködés javára billent.

A központi vezetőség határozata folytán a költözködés, illetve a szövetség székhelyének az áthelyezése ez év július hó 1-vel meg is történt. De ez még nem minden, ami a cél eléréséhez vezet. Az új székhely, új meglátásokat és új módszereket kíván a szervezkedést illetően. A székhely áthelyezésének valami gyakorlati eredménye is kell legyen. Reméljük, hogy az odavezető utat meg is fogja találni a központi vezetőség és természetesen találja azt is mindenki, hogy a központi vezetőség jóakaratu elhatározása csak úgy hozza meg az általa elgondolt eredményeket, ha más illetékes tényezők is összefognak a közös ügy érdekében.

Elsősorban is a Regát szervezett vas-, fém-, és vegyipari munkásságára gondolunk, akiket *e helyről is köszöntünk ezen alkalommal*, amikor a Romániai vas-, fém- és vegyipari munkásságának szövetsége ilyen nagy fontosságú lépésre határozta el magát, amely lépés kiemelkedő dátumként marad örök időkre a szövetség élettörténetében.

A romániai vasmunkás szövetség megalakulása óta sok és nehéz küzdelmeken ment keresztül, sok megpróbáltatáson küzdött át magát. Allandóan a külső ellenség keresztüztében volt része és sajnos sokszor kellett felvenni a harcot belső ellenséggel is. A harcot mindig felvette, amikor élete és tagjai érdekei úgy kívánták, mert hiszen ez a szövetség a harc jegyében született, célja a munkásság felszabadítása, amit csak osztályharc útján érhet el. Igazságos harcát mindig eredményesen vívta meg, ennek bizonyítéka, hogy a rossz gazdasági viszonyok közepette is a romániai szakmai szövetségek között az első helyen áll. Ezt a szövetséget hoztuk Bukarestbe, arra kérünk benneteket, becsüljétek meg, védjétek és oltalmazzatok mindenkiel szemben, aki ellene tör. A kapitalizmussal szemben védjétek e szövetséget, amely több, mint egy évtizeden keresztül védő bástyája volt Románia szervezett vas- és vegyipari munkásságának, de legyetek kegyetlenek a belső ellenséggel szemben is, bármilyen álarcot öltve jelentkezzen is az. Elhoztuk hozzátok testvéri szeretetünket, meleg szívünket, abban a tudatban, hogy ti is megértéssel fogadjátok. Az osztályharc szellemében s a nemzetközi munkásszolidaritástól áthatva sziklaszilárdan álltok a szövetség mellett és mindent megtesztek, hogy közös erővel minél több új harcost toborozunk a romániai egyetemes vasas-szövetségnek.

Most azokhoz szólunk, akik talán úgy érzik, mintha a Kolozsvárról való elköltözködés valami ürt hagyott volna köztük és a szervezethez között. Nem! Erre soha se gondoljon senki egy pillanatra sem. A szövetség épp úgy édes szülője lesz to-

vábbra is, minden csoportnak és annak minden tagjának, lett legyen az az ország bármely részében — mint ahogy eddig sem tett kivételt köztük. A szövetség nem lehet mostoha senkihez, mert különben abban a pillanatban már elvesztette létjogosultságát arra, hogy összekötőkapocs legyen az ország szervezett vas- és vegyipari munkásságának. Éppen ezért csüggedésre nincsen ok, erre garancia kell legyen a központi vezetést irányító szaktársak mindegyike, de garanciát kell képezzen a ti figyelmességetek és ellenőrző jogotok is. Tehát legyetek bizalommal, szeretettel és azon tantoríthatatlan kitartással, amellyel viseltettetek a szövetség iránt több mint egy évtizeden keresztül. Most már a szövetség áthelyezése befejezett tény és ha annyi sok más súlyos megpróbáltatások nem szegték kedveteket, ha sem külső, sem belső ellenség nem ingatott meg a szövetségben vetett hitetekben, akkor a költözködés ténye sem lehet rá ok.

Szövetségünk életében nem az a legfontosabb, hogy hol van a székhelye, hanem fontos az abban kifejtett aktivitás. És ha közös erővel, vállaltva munkálkodunk, a szövetséget naggyá tehetjük, mindenestre, hogy ezt elérjük s hogy a közös munka eredményes legyen, elsősorban az egymás iránti tiszteletet, szeretetet és egyetértést kell istápolni. Ez nemcsak a tagok között, hanem elsősorban a vezetők között kell fennálljon, azoknak kell jópéldával elől járjanak. *Mindenki előtt e nagy ügy, a szövetség ügye kell lebegjen.*

A kicsinyes egyéni érdekek nem szabad urrá válnak sorainkban, azokat alá kell rendelni a nagy ügynek, az összesség érdekének. Szövetségünk egyik erőssége abban nyilvánult meg, hogy ezektől mentesíteni tudta magát a múltban és ha talán mégis voltak néha zavaró körülmények, azokon mindig igyekeztek vezetőink tultenni magukat, mert örök igazság marad az, hogy vert hadsereg az, amelyben a vezérek között egyenetlenség dul s a katonák között a fegyelmezetlenség vált urrá. Erre különösen most van szükség, amikor a gazdasági krízis országunkban is a tetőfokra hágott s amikor szövetségünk a teljesítő képesség maximumát kell adja. Tagjaink érdekei ezt kívánják és ettől a szellemtől áthatva kell dolgozzon a központi vezetést kézbentartó szaktársak, valamint a csoportok minden egyes vezetője. *Ha ez a példaadás nyilvánul meg a vezetők részéről akkor a tagokban sem csalódhatunk.* Előre tehát szaktársak! Jelszavunk legyen: *Mindent a szövetségért! Mindent az összességért!*

A kommunista gyanu alatt letartóztatott üveges munkások

Augusztus 1-én nyilvánlétének igazolására a tordai sziguranca 20 üveges munkást tartóztatott le. Az üveges munkásokra, akik egyébként a szocialdemokrata pártnak lelkes tagjai, azt a bünt lehetett rásütni, hogy ezen a napon kezükben szatyorral a heti piacra mennek zöldségmüüt és egyéb élelmiszert vásárolni.

Ki gondolta volna azt és így az üveges munkásoktól sem lehetett elvárni annk figondolását, hogy a tordai „ochrana” a zöldségmüüben is forradalmi varázserőt lát.

Ezt a sziguranca érdemes volna a szegénységi bizonyítvány érdemkeresztjével kitüntetni.

Hosszu káldváriajárds után és a Szövetség, valamint az országos szaktanács közbenjárására engedték szabadon a letartóztatott elvtársakat.

A vonagló kapitalizmus

Huszonöt-harminc év előtt senki sem mert gondolni arra, hogy a világot váltó, viruló, a magántulajdon imádóinak jólétet biztosító kapitalista rendszer egy negyedszázad múlva eljut aggkori gyengeségéhez. Szószékekről prédikálták: ez a világrend istentől van megállapítva, öröktől való és örökké tartó.

Az iskolákban, katedrákról tanították: a magántulajdon alapján nyugvó kapitalisztikus termelési rendszer az egyedül lehetséges, egyedül tökéletes, mert csak az buzdít, serkent szorgalomra, a technika tökéletesítésére, csak ez teszi lehetővé árutömegek termelését, előállítását, hogy a föld folyton szaporodó népessége miben se szenvedjen hiányt.

Nagynevű tudósok, közgazdászok tépték, rágták Marx Károly alapvető közgazdasági megállapításait a kapitalisztikus termelési rendszer szükség-szerűen elkövetkező összeomlásáról; cáfoltak, tagadtak, bizonyítottak és íme, a már régen elhunyt lángelme megállapításai győzedelmeskednek fölöttük.

A kapitalizmus vajudik világszerte. Kapkodnak, futkosnak, tanácskoznak Genfben, Párisban, Londonban, Berlinben, Rómában, Baselben, New-Yorkban, de mindenütt szemben találják magukat egy szörnyű rémmel, melyet maguk idéztek föl rendszerük ellen: huszmillió éhező, rongyos, csontbőrre aszott proletár félelmetesen komoly arcával, akiknek nem tudnak munkát adni, kenyeret biztosítani.

A halálos mérget is maga oltotta testébe a kapitalizmus. Világháborúnak keresztelt rablóhadjárataival kiszivta a népek, nemzetek minden életerejét, csengő, fényes aranyakká változtatta a harctereken kiömlött vértengert, asszonyok, gyermekek, aggok millióinak könnyáradatát, szenvedéseit. Arannyal tömték tele Amerika, Anglia, Franciaország páncélkamráit, páncélszekrényeit és most egymást nyomorgatják, kinezik kölcsönökkel, hitelekkel, bizalmatlan acsarkodással.

Tőkésüket, üzemeiket koncentrálják, a munkafolyamatokat racionalizálják, áruikat megsemmisítik, gyáraikat, bányáikat leállítják, karteleteket, trösztöket alakítanak, éhbéreket fizetnek a dolgozóknak és mégis, mindez nem segít. A munkanélküliek tömege szaporodik, népek fogyasztóképesége hanyatlak, a kapitalisztikus termelési rendszer összeomlásának elkerülhetetlensége közeledik.

Ki hihet abban, hogy ez a kapitalista rendszer — megállva a szent magántulajdon alapján — még egyszer munkát, kenyeret tudjon adni azoknak a népmillióknak, akiket könyörtelenül az uccára vett? Akik ma még némán várják tőle megmentésüket? Melyik ország kapitalizmusa tudja fölshívni munkanélküli tömegeit? Melyik kapitalista ország kormánya tud munkalehetőséget, kenyérkeresetet teremteni, biztosítani éhező lakossága tömegeinek? Ezekre a kérdésekre kell felelni a kapitalizmusnak, a kapitalisztikus termelési rendszer hibeinek, védelmezőinek, fönttartóinak. Mégpedig sürgősen, mert az éhező milliók nem várhatnak. És a kontraszt: éhező néptömegek és fölhalmozódott árutömegek között lázító és végeredményben tanácsadó is.

Bécsben a múlt hónap végén ülésezett a Nemzetközi Munkásinternacionálé IV. kongresszusa. Huszonkilenc ország huszontmillió öntudatosan szervezett dolgozóinak volt ez a világparlamentje. Napirendjén a főntebb vázolt világhelyzet kérdései szerepeltek. Kenyeret az éhezőknek, békét, biztonságot a világ népeinek, szabad utat az emberi haladásnak, a társadalom fejlődésének.

Ezek a dolgozó emberiség követelése a kapitalista világrenddel szemben. Vagy tudja teljesíteni vagy nem. Ha nem, pusztulni fog.

Elég volt a népek éheztetéséből, elég volt az emésztő bizonytalanságból, hogy holnap kinek lesz kenyere. A technika fejlődése nem használható föl arra, hogy milliók ítéltessenek éhhalálra. Arra sem, hogy a dolgozók a Taylor-, Bedaux-, Fayol-rendszerek, a Ford futószalagos rendszerével öt-tíz év alatt a sirba kerüljenek. A technika vívmányai, mint az emberiség kollektív munkájának eredményei, csak az emberi jólétet szolgálhatják, nem pedig néhány ezer kapitalista kizsákmányoló profitéhségét.

Harminc-nyolcvan év előtt az egész polgári társadalom szemében lázadást jelentett a fönnálló világrend ellen a nyolcórás munkaidő követelése. Ma már látjuk, hogy elég heti negyven vagy ennél is

kevesebb munkaóra a társadalmilag szükséges munkamennyiség elvégzésére.

Békét, biztonságot az emberiségnek! — üzent a bécsi kongresszus a kapitalista világnak, nehogy abban a reményben ringassák magukat, hogy megismételhetik az 1914-18-as évek rémségeit. Nem, az emberiség vért nem csapolhatja le még egyszer a kapitalizmus a maga uralmának megmentésére, a világproletáriátus nem lesz többé kapható arra, hogy egymást gyilkolja le — a kapitalista világrend fönnmaradása érdekében. Leszerelni hátsó gondolatok nélkül, biztonságot nyújtani kölcsönösen, hogy barbár módon egyik nemzet se támadhasson a másikra. Oszintén a béke mellé állani, mert a puskákkal visszafelé is lehet löni, ha az ellenség a sereg hátamögött van. Minden háborus kísérlet — fejezte ki magát érthetően a kongresszus — polgárháborúra vezethet.

Egyszer megtéveszthette a kapitalizmus a szocializmust is, de azóta sok minden változott a világon és a szocializmus nem fog még egyszer tévedni.

Üzent a kongresszus a világ proletárságának is: Harcoljatok a szegénység ellen, harcoljatok a háboru ellen!

Ne engedjétek megtéveszteni magatokat. Ne engedjétek megbontani soraitokat a kapitalizmus szolgálatában álló nacionalista szajtépköktől, sem a kancsalul Moszkva felé sandító álomkergetőktől. A világ munkásainak együttérzése a szocializmusban, csak a közös célkitűzésre, a végcélban való egyesülésre terjedhet ki, de különben — a mai nemzeti határokon belül — minden nemzet dolgozóinak, gazdaságilag politikailag elnyomott népének — magának kell megvívnia harcát kizsákmányoló és elnyomói ellen.

Hősies harcok Bukarestben

A Pfönix-gyár munkásainak sztrájkja. — Vulcan, Wolf és Malaxa-gyárak munkásainak helyzete

A nyelvét tövéből kihuzni és a kutyáknak oda dobni, ez volna a legmegfelelőbb megoldás azokra, akik a munkásosztályt hivatásától eltéríteni igyekeznek. Az osztálymegértést hirdetik ők és olyan oldalról állítják be a munkaadókat, mint akiknek az emberszeretet, munkásmegbecsülés legfőbb erényük volna.

Hazudnak szemtelenül, mert a munkaadók kimélet nélkül ütnek a munkásság érdekeibe.

A jelenlegi krízis takarója alatt egyes vállalatok fényes üzleteket csinálnak. De ugyanezen időben megalázó föltételeket szabnak a munkásság részére.

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége június 18-án megtartott gyűlésének határozata fényes bizonyítékát szolgáltatja, hogy a munkáltatók, gyűlöletet táplálnak a munkásosztállyal szemben.

Néhány részletet közlünk a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének a szociális törvénykezésre vonatkozó megjegyzéseit, melyek a június hó 6-án megjelent közlönyben jelentek meg és amely szerint a munkaadók a szociális törvényhozást túl előrehaladott álláspontnak tekintik? És ahelyett, hogy szervezkedne a munkásság, hogy képes legyen küzdeni a szociális vívmányok megtartásáért, melyek még messze állanak a munkásigények kielégítésétől, nézzük a munkaadók akcióit, akik a meglévő keveset is megsemmisíteni törekcsenek.

A munkaadók a vasárnapi munkaszüneti törvény revízióját követelik és a munkaidő tartalmát (8 órai munkaidő) szabályozó törvényről azt mondják:

Ez a törvény 3 évi kísérlet alatt a nemzeti ipartermelés föltételeihez viszonyítva alkalmazhatatlannak bizonyult. Ez (a törvény) hozzájárult ahhoz, hogy a termelés érezhetően csökkent és a további fenntartása elkerülhetetlenül azt eredményezi, hogy a nemzeti termelés kizsákmányoló a szabad verseny mezőjéről.

És a munkaadók nem kérnek sem többet, sem kevesebbet, mint a törvény hatályaon kívül helyezését.

Most, amidőn a civilizált államokban vitatkoznak a munkaidő leszállításáról, oly arányban, hogy a munkanélküliek ijesztő méretekben felemelkedett számát foglalkoztatni lehessen, a Romániai munkaadók szegénypir nélkül a 8 órai munkaidő hatályaon kívül helyezését követelik.

De a munkaadók tovább mennek és minden elképzelhető mérgüket a munkaszerződés törvénye ellen öntik ki. Ezt a törvényt valójában nem is igen alkalmazták, nem lévén a munkásság elég erős, hogy az alkalmazását kieroszakolja.

De az előrelátó munkaadók tudatában vannak, hogy a ma még gyenge munkásság holnap megerősödhet. Azért ők most akarják akarataikat érvényre juttatni.

Június 18-án tartott gyűlésükön a munkaadók a munkaszerződés törvényének módosításáról szóló törvénytervezetet dolgoztak ki, követelve azon pontok törlését, melyek „ránehezdednek” az ipar és kereskedelemre.

Íme mit kérnek a munkaadók:

A munkaszerződés törvényének 49, 50, 60 utolsó bekezdés; 79, 82 első bekezdése; 85, 86, 88, 89, 93, 93, 94, 95, 96 paragrafusai töröltnének. Vagyis a munkaszerződés törvénye megszüntetendő.

Ezekon kívül még módosítani kívánják a 78, 82, 120, paragrafusokat. Másszóval a munkásjogok elrablását követelik.

Sztrájk a Pfönix gyárban

Megmaradva következetességük mellett a Pfönix gyár munkaadói elhatározták a kollektív szerződés viszony további hatályon kívül helyezését.

A lejárt szerződésben biztosítva voltak a munkabérek, drágasági pótlék, fizetéses szabadság, teljes fizetés hadgyakorlatra való bevonulás alkalmával, betegség esetére vagy balesetből kifolyó hosszabb munkanélküliség esetére. A túlórákat 50 százalékos pótdíjjal fizették, a hétközben esett ünnepnapokat teljes egészében fizették. Továbbá természetbeni kedvezményeket is élveztek a munkások ugymint: ruhát, olajat, tüzfát. A múlt évben szintén nem akart az igazgatóság szerződést kötni, de a munkásság sztrájkja következtében feladta álláspontját. Ez évben a munkaadók újból a legmesszebbmenő rosszakaratot tanúsították a munkásokkal szemben.

A szerződés megtartásáért a munkások augusztus 20-án reggel 5 órakor kimondták a sztrájkot; egyetlenegy munkás sem maradt benn a gyárban.

Az igazgatóság mindenféle cselhez folyamodott, hogy a munkásságot munkára bírja, de eredménytelenül.

A rendőr-prefektúra mintegy 800 rendőrrel és detektívvel ajándékozta meg a gyárat, akik állandóan a gyár körül settenkedtek, a munkásság megfélemlítése céljából.

A munkásság szolidaris teljes mértékben s el van tököelve, hogy a kollektív szerződés kivívásáig nem adja fel a küzdelmet.

A „vulcani” nyugtalanság

Ez a gyár folytatja rendszerét, amely a munkásság állandó zaklatásában nyer kifejezést. A munkásság állandó nyugtalanságban van.

Az öntő munkások beadvánnyal fordultak a munkaügyi inspektorátushoz. Augusztus 22-ére lett kitűzve a tárgyalás.

* * *

A Wolf-gyár munkásai szervezetlenségük következtében ez évben sem kaphatták meg fizetéses szabadságukat. Egy Horvát nevezetű durva, hitvány alak veri a tanulókat és Párvulescu mérnök ezt oltalmába veszi. Stanciu Ioan munkást, aki egy tanuló megvédett a veréstől, elbocsátották. A munkásság kötelessége szervezkedni, ha segíteni akar a helyzetén.

* * *

A „Malaxa”-gyár munkásai az afrikai koloniákat is megszegyenítő terror alatt állanak.

* * *

A főváros munkásságának elsőrendű kötelessége erős szervezetbe tömörülnie és így a csoport, valamint a szövetség támogatásával rendet teremtsen a gyárakban és üzemekben.

Egyébként a munkaadók szegényteljes föltételek elfogadására kényszerítenek és a munkabérek mindaddig leszállítják, míg ezeknek csak az árnyéka marad részünkre.

Szakszervezetek figyelmébe

A kizsákmányolásra jogosult puhafedelű tagsági könyvek a központba felterjeszhetők, mivel a megrendelt keményfedelű tagsági könyvek megérkeztek.

A titkárság

A zsilvölgyi kollektívszerződés

A zsilvölgyi bányatársulatok és ezek munkásai között létrejött kollektívszerződés, melyet a felek 1929 december 18-23-án kötöttek meg, 1930 január 1-ével kezdődő érvénnyel, lejárt 1931 június 30-án.

A bányatársulatok igazgatósága részéről törént meg a régi szerződés felmondása, azzal a szándékkal természetes, hogy az új munkafeltételek megállapításánál súlyosabb terheket rakjanak a terhek alatt roskadozó dolgozók vállaira. Az új kollektívszerződés tárgyalásai július 17-én vették kezdetüket és július 13-16-án a döntőbíróhoz hozta meg döntését a megnevezett pontokban.

Es melyek azok a pontok, melyek felett a felek nem juthattak egyezsége? Azok a pontok, amelyek a kollektívszerződés legfőbb magját képezik, azok a pontok, ahol a munkabérek, a munkásság eddigi vívmányairól van szó. A döntőbíró határozata elégedetlenséget szült a munkásság körében, mert ennek értelmében leszállították a munkabérek, melyek amugy sem állottak a létminimum szintjén. Ha az ügyszó még azt a szomorú tényt fűzzük, hogy a munkásság legnagyobb része leszállított munkaidőt dolgozik, leszállított munkabérekkel, bárki alkothat fogalmat az itt felgyülemelő nyomorúságról és arról, hogy mennyi könny, szomorúság jelentkezik a szénkirályok fekete birodalmának munkás viskóiban.

Milyen érdekei lehetnek a társaságoknak, hogy az emberi érzéstől mentes politikát folytassanak? Hja, könnyű megérteni: A profit! A profit, melynek az a különös sajátossága, hogy az élethez való jogát nem ismeri el senkinek sem.

Jelen esetben az egész ügy komplexuma szerencsétlenségre a döntőbíró kezében volt letéve. Nem az erőviszonyok döntötték el a csatát, hanem a döntőbíró.

Es ha a döntőbíró úgy találta, hogy a munkabérek leszállítása, ezt a saját lelkiismeretétől tette függővé, de ezzel egy újabb bizonyítékát szolgáltatva annak, hogy a döntőbíró elve a munkásság konfliktusok terén az akció-szabadság megőrzését jelenti. Egy keresztbe elhelyezett akadály a fejlődés ellen de anélkül, hogy a munkásság szemében morális értéket képviselne.

A munkabérek leszállítását, a kőszéniparban előforduló gazdasági krízissel indokolják meg a társulatok igazgatói. Fennállhat ez a krízis, de hol van megírva, hogy az ebből fakadó minden következményét csak egyedül a munkásság viselje.

Miért ne viselhetne a profit is legalább egy kis részecskét az egész világon dúló katasztrófális gazdasági krízis következményéből? Vagy inkább annak teszi ki magát, hogy elvessen semhogy egy morzsát is juttasson? Eljön ez az idő is, talán már nincs is nagyon messze. Igen komolyan vette figyelembe a döntőbíró a munkaadók érveléseit.

Ha azonban egy kis fáradságot vett volna magának, hogy a társulatok mérlegeit egy kissé tanulmányozza, akkor nyilván más eredményre jutott volna. Ime mit mutat csak egy Lupényi társaság mérlege:

Részvényes urak!

A tiszta haszon, amint az eredmény és veszteség számlából kitünik 112.115.781'73 lei (1927 évben)

Részvényes urak!

A tiszta haszon, amint az eredmény és veszteség számlából kitünik 89.386.153'75 lei (1928 évben)

Es ez így megy tovább évről évre. A tiszta hasznat ki kell sajtolni. A kizsákmányolási terület ki van szélesítve a Zsilvölgye egész terjedelmére és ennek határán túl is.

A jövő év mérlegének szövege egy kis változáson megy keresztül és így fog hangzani:

Részvényes urak!

A C.F.R. által kapott előnyök folytán és mert a döntőbíró határozata elképzelhetetlen tág teret nyitott a munkabérek általános leszállítására, a tiszta haszon, amint az eredmény és veszteség számlából kitünik, ennyi . . . és ennyi százmillió.

Bravó kapitalista urak! Irva vagyon, hogy saját zsirjukban fulladnak majd meg.

Az alábbiakban ismertetjük a szerződés, illetve döntés lényegbevágóbb és a vasmunkásságot érdeklő néhány pontját.

20 §. 1931 július 1-től alkalmazandó munkabérek az alábbiak:

I. Bányászok.

a) Akkordban dolgozó bányász átlag fizetése 158 lei.

b) Uraságiban (regie) dolgozó bányász 8 órás műszakra 124 lei.

c) A segéd-bányász a bányászok fizetésének 39 százaléka.

d) I. oszt. csillás az akkordban vagy uraságiban dolgozó bányász fizetésének 83 százaléka.

e) II. oszt. csillás, az akkordban vagy uraságiban dolgozó bányász fizetésének 78 százaléka.

II. Szakmunkások.

I.-a. oszt. 132 lei; II.-a. oszt. 111 lei; III.-a. oszt. 90 lei.

I.-b. oszt. 122 lei; II.-b. oszt. 101 lei; III.-b. oszt. 80 lei.

III. Szállító személyzet és törmedékelők 8 órai műszakra.

I. oszt. 88 lei; II. oszt. 83 lei; III. oszt. 80 lei.

IV. Napszamosok 8 órás műszakra.

I. oszt. 80 lei; II. oszt. 76 lei; III. oszt. 72 lei.

V. Felsőszini szakmunkások.

I.-a. oszt. 132 lei; II.-a. oszt. 111 lei; III.-a. oszt. 90 lei.

I.-b. oszt. 122 lei; II.-b. oszt. 101 lei; III.-b. oszt. 80 lei.

Az akkordban dolgozó szakmunkásoknak ugyanaz a redukció alkalmazandó, mint a többi akkordban dolgozóknak.

VI. Gyakorlott napszamosok 8 órai műszakra.

I. oszt. 76 lei; II. oszt. 72 lei; III. oszt. 68 lei.

VII. Napszamosok 8 órás műszakra.

I. oszt. 76 lei; II. oszt. 72 lei; III. oszt. 46 lei.

VIII. Női munkások 8 órás műszakra.

I. oszt. 59 lei; II. oszt. 52 lei; III. oszt. 46 lei.

IX. Tanulók 8 órás műszakra.

I. oszt. 58 lei; II. oszt. 50 lei; III. oszt. 42 lei.

A bányatüzeknél, függélyes aknában, az aknák szabad szelvényében, vagy a járó osztályban dolgozó bányászok és szakmunkások, amikor ott korszorukat, korszoru részeket cserélnek, valamint olyan lejtéssel bíró aknában is, ahol a szállítás álványkassal történik, vagy akik a megnevezett munkahelyeken bekövetkezett töréseknél, akár saját munkahelyükön történt töréseknél dolgoznak, ha megállapítható, hogy ezen törések elkerülhetetlenek voltak, oly fix bérrel fizetendők, mely egyenlő a bányász munkás „urasági” bérével és ötven százalékos pótlék.

A kokszkemencék alatt dolgozó munkások 8 órás műszak után járó rendes fizetésükön felül még 23 százalékos pótlékot kapnak.

28. §. A pótmunka a rendes fizetésen felül negyven százalékos pótlékkal díjazandó. Pótmunka alatt értendő az a munka, amely a napi 8 órát meghaladja.

Azok a munkások, akik este 10-től reggeli 6 óra között rendkívüli munkák elvégzésére szolgálatba lesznek szólítva, következőképpen díjazandók: 1-4 óra munkaidőtartamig a 4 órára járó fizetést és ötven százalék pótlékot, 4 órán felüli időtartamért 8 órára járó fizetést és ötven százalék pótlékot kapnak.

Azok a munkások, akik nem ünnepelhetik meg husvét két első napját, pünkösd első napját, Május elsejét és karácsony két első napját az ezen napokon teljesítet munkáért, a rendes fizetésen felül 100 százalékos pótlékban részesülnek.

36. §. A társulatok évente 6000 kgr. szenet adnak minden lakás (háztartás, kémény) részére a következő elosztásban:

Január, február, november és december hónapokban 1000 kgr.-ot havonta. Április, június, augusztus és október hónapokban 500 kgr.-ot havonta.

A társulatok sajtolt (brichete) szénrel helyettesíteti a rendes szenet ugyanannyi terjedelemben.

A munkások részére engedélyezett tüzelőanyagot a társulatok és a munkások között kölcsönösen megállapított körleten belül ingyen történik.

Ezen körleten kívül a munkás lakásáig a szállítást a munkás, vagy kérésére a társulat tarifa szerint megállapított díj ellenében eszközli.

Azok a munkások, akik a régi szerződés idejében lakásukig díjmentes szállításban részesültek, ezen kedvezményt a jövőben is élvezik.

Minden 500 kgr. szén vagy sajtolt szén után 30 kgr. forgács köteget adnak a társulatok.

A kenyérsütő kemencék részére a társulatok szükséges tüzfát adnak és egyben ezek használatát szabályozzák.

42. §. Jelen kollektívszerződés érvénybe lép 1931 július 1-én és érvényben marad 1932 július 1-ig. Azonban az érvénybe lépés napjától számított 6 hónap után a felek 1 hónapi felmondási idő betartásával kölcsönösen felmondhatják.

Súlyos a helyzet Resicán. A munkásság hangulata izzó

A munkáselbocsátások nem érnek véget, a helyzet napról-napra súlyosodik, de a kapitalisták mindezekről nem akarnak tudomást szerezni. A resicai munkásság, ugymint az ország munkássága a legsúlyosabb megpróbáltatások előtt áll. Egyrészt a tömeges elbocsátások réme, másrészt az annyi küzdelemmel megszerzett jogok elrablása miatt. És bámulatos, hogy ez a meggyötört munkásság annyi éhséget és nyomort tud elszenvedni. Egy ennyire edzett és ellenálló munkásság, aki még mindig tud uralkodni maga fölött a kapitalizmus mostoha bánásmódjával szemben. Nem nyult még az utolsó eszközhöz, hogy maga tegyen igazat, minthogy érzi és érti az igazság tudatát.

Kormány vezér urak! Tele a pohár! Értsék meg, hogy amidőn a resicai szakszervezeti vezetők elhárítják maguktól a bekövetkezendő eseményekről a felelősséget, hogy akkor súlyosabb a helyzet, mint azt elgondolni lehetne. Tegyenek sürgős lépéseket az igazság szellemében. Ne halogassák a dolgokat ítélet napjáig, mert ha megindul a lavina, nem állíthatják meg önök sem.

Oriási számban és izzó hangulatban gyülekeztek a resicai munkások az augusztus 19-én tartott taggyűlésre. Az U. D. R. igazgatóságának ama munkáspolitikája, hogy a munkálszámot folytonosan csökkenti, feszült helyzetet teremtett a munkásság körében. A taggyűlés tanácskozásának eredményeképpen szaktársaink a Miniszterelnökségnek, Munkügyi miniszternek és az országos szaktanácsnak az alábbi határozati javaslatot küldte:

Határozati javaslat:

A Vas- és Fémmunkások szervezetében tömörült munkásság augusztus 19-én tartott taggyűlésén megállapítja, hogy a kormány által tett közbenjárása nem volt teljesen eredménytelen, miután az U. D. R. vállalat kapott némi munka megrendelést és kilátásba is van újabb megrendelés.

Mindazonáltal a munkáselbocsátások ma is folynak.

A taggyűlés minden erejével tiltakozik a munkáselbocsátások ellen, mert az elbocsátások háta mögött az a szándék rejtőzik, hogy a munkásság eddigi vívmányait az igazgatóság elkobozza. Az üzemben eltöltött szolgálati idő után bizonyos és a törvényben is előírt jogok származnak, ennél fogva az igazgatóság eljárása visszaélést jelent, nemcsak a munkássággal, hanem a fennálló törvényekkel szemben is. Ez az eljárás veszélyt jelent a még dolgozó munkásságra is és maga a tény alkalmas a munkásság hangulatát állandóan feszültté tenni.

Kérjük szíveskedjenek sürgős intézkedéseket foganatosítani az elbocsátások megszüntetésére, az elbocsátottak visszavételére és Resicának munkamegrendelésre vonatkozóan.

Az esetben, ha az igazgatóság tovább folytatja a munkáselbocsátásokat és ezáltal a nyomort az utolsó lépcsőfokra emeli, a munkásság vezetői a következményekből származó bármiféle felelősséget elhárítanak magukról, mert jelenleg 1000 a munkanélküliek száma.

Az új megrendelés megérkezéséig kérjük a 8 órai munkaidő leszállítását napi 6 órára vagy pedig az 5 vagy 4 napos munkahét bevezetését, hogy ezáltal minden munkás részére lehetővé tétessék a munkaalkalom.

Lecsatlakozott a csernavodai vegyes szakszervezet

Lassan az osztályharc kiszélesből egész Románia területén.

A csernavodai vegyes szakszervezet július 16-án tartott rendkívüli közgyűlésén a tagok egyhangu határozata folytán lecsatlakozott a Vas- Fém- és Vegyipari munkások szövetségébe.

A szövetség részéről Russu szaktárs az ország gazdasági és szociálpolitika kérdéseiről tartott előadást.

Örömmel üdvözljük szövetségünk kebelében az új harcos tábor, sok sikert kívánva a proletáriátus felszabadításáért folytatott küzdelmükben.

* * *

Munkakonfliktus Cernavodán

A cementgyár igazgatósága azáltal, hogy az ugynevezett „szezón” idő alatt 12-16 órát dolgoztat, míg a téli hónapokban becsukja a gyár kapuit, igen körülményes helyzet elé állítja a dolgozó munkásságot. Ezen ügy rendezése céljából egy munkakonfliktus utját nyitották meg a munkások, melynek tárgyalására Ionescu Constantin munkafelügyelő augusztus 14-ére tüzte ki a tárgyalást.

A tárgyalásokat megelőző napokban egy Rădulescu nevezetű kliensnélküli ügyvéd, akár a saját akaratóból vagy mások sugalmazására igyekezett megbontani a munkásság egységét, azonban eredménytelenül. A munkásság szolidáris maradt saját érdekeivel szemben.

Sajátságos, hogy ugyanez az ügyvéd, mint a munkásság jó szülőjének adta ki magát, miután egységbontó tevékenysége megbukott.

Igy van ez! Miután a nyakára lépsz és nem megy, jó szülővé változol.

Mint amilyen jogos a munkásság követelése, ugyanolyan szerény is. Csupán azt kérte a munkásság, hogy munkahiány esetén a munkások elbocsátása helyett a munkaidőt rövidítsék meg.

A munkaadók ezt a kérését nem teljesítették a munkásságnak. A tárgyalások kedvezőtlen befejezést nyertek. Ennélfogva a felek április 19-én foglalt jegyzőkönyv alapján állanak, melynek érvénye október 19-ig terjed.

A munkásság megbízottai a szövetség titkárával, Rusu szaktárssal az élén, kérték a munkaügyiinspektort, hogy a szervezeti törvény rendelkezéseinek értelmében egy szakszervezeti kiküldött jelenlétében indítson vizsgálatot annak megállapítására, hogy a gyár 12-16 órát dolgoztat miniszteri engedély nélkül, tehát törvényellenesen.

A munkaügyi inspektorátus kinyilatkoztatja, hogy habár a szakszervezeti törvénynek 33-ik paragrafusa világos, ennek ellenére a szakszervezeti kiküldöttnek az anketba való részvételét függővé teszi a gyár igazgatóságának akarásától, mert ilyen irányú bizalmas rendeletet adott ki a munkaügyi minisztérium. (Kell-e még ehhez kommentár!)

Csak jól kiépített szakszervezet mellett fogja tudni Cernavoda munkássága nem kikönyörögni, hanem kiküzdeni, célját;

Halottaink

Szívünk legmélyebb fájdalommal tudatjuk alábbi elhalt szaktársaink neveit:

Novi Alois	Resija tm. segély	3000 lei
Schiendle Marie	„ „ „	2000 „
Domán Alois	„ „ „	5000 „
Varga Péter	„ „ „	3000 „
Bauer Adolf	„ „ „	5000 „
Ştefan Gheorghe	„ „ „	4000 „
Pacsek Franz	„ „ „	5000 „
Polechla Leopold	„ „ „	3000 „
Bucsko Balázs	„ „ „	5000 „
Szitner János	„ „ „	5000 „
Iványi István	„ „ „	5000 „
Grucin Gheorghe	„ „ „	2000 „
Strama Paul	„ „ „	3000 „
Bendel József	„ „ „	5000 „
Czinczér Adolf	„ „ „	3000 „
Sándor Ferencz	„ „ „	5000 „
Spindler Róza	„ „ „	2000 „
Wilhelm Hemle	„ „ „	2000 „
Peteşan Gheorghe	„ „ „	3000 „

A pesicai modellasztalosok sztrájkja

Az igazgatóság egyik nemrég tett intézkedése az volt, hogy a 15 modellasztalából 12-öt elbocsátott. A megmaradt 3 munkás szolidaritást vállalt munkástársaival. Az ügy rendezésére megindított tárgyalások nem vezettek eredményre és ennek következtében az összes modellasztalosok augusztus 24-én sztrájkba léptek.

Minden reményünk meg van arra, hogy a mintaasztalos elvtársak sztrájkjának meg lesz a munkásság által kívánt eredménye.

A vulkáni köszénbányában az eddig dolgozott összes munkásokat az elbocsátás veszélye fenyegeti

Augusztus hó 15-ével megkezdtek a bánya megszüntetésére vonatkozó terv keresztülvitelét. A racionalizálás eme formájával 1200 munkás marad egyik napról a másikra a bizonytalanságban. A vulkáni bányának kiosztott közösen kvotamennyiséget most átveszik a lupényi és petroseni bányák, de a munkások átvételéről nem gondoskodnak. Eddig mindössze 160 munkást helyeztek át, ami igen elenyésző csekély szám a kenyérenélkül maradt munkások számához viszonyítva.

Az új helyzet érthető elkeseredést váltott ki a munkásság körében. A munkásság gyűlések keretében tárgyalta meg kilátástalan jövőjüket. Többek között elhatározták a Munkaügyi Minisztérium közbenjárásának kieszközölését. E célból egy delegáció Bukarestbe utazott és az üzemek vezérigazgatóságával felvették az érintkezést. Mircea Ionescu vezérigazgató kijelentette, hogy dacára Vulkán elsőrendű minőségének, a bányát mégis befogják szüntetni.

Tárgyalások a Munkaügyi minisztériummal

A Munkaügyi minisztérium igazgatója Cunesco, tárgyalásra hívta össze a feleket. A munkások kérték, hogy az 1000 munkást helyezték át a petrosényi és lupényi köszénbányákhoz.

Végeredményben megállapodtak abban, hogy a helyszínen egy vizsgálatot tartanak és azután fognak dönteni a kérdésben. A Munkaügyi minisztérium munkanélküli segélyt helyez kilátásba a munkanélkül maradtak támogatására. Keserű vigasztalás. Szegény Munkaügyi minisztérium, de megértél már te is arra, hogy kimulj az élők sorából. Amikor a munkás érdekeiről van szó, akkor erőtlenség, végelgyengülésben szenvedsz.

Taggyűlések és kerületi értekezletek a Zsilvölgyében

Lupény

Moldován szaktárs elnökle alatt a vas- és építőmunkások csoportja július 6-án taggyűlést tartott. A taggyűlés lefolyásának az a körülmény ad különösebb fontosságot, mert a jelenvolt tagok a régi kollektív szerződésben foglalt munkafeltételek további fenmaradását határozták el. A racionalizálás, az igazgatóság kapzsisága és profitéhsége szintén igen élénk vitára adott alkalmat a taggyűlésnek.

Feleki szaktárs a tagok áldozatkészségéről és öntudat mivoltukról tesz elismerő nyilatkozatot, miután a taggyűlés a legteljesebb egyetértés jegyében zárult le.

Anina

Az aninai Vas- és Fémmunkások helyi csoportjának tagjai augusztus 8-án felévi közgyűlésre jöttek össze.

A közgyűlés napirendjén szerepelt a munkások gazdasági helyzete, amit Făgetel szaktárs, a csoport elnöke ismertetett. A csoport pénztári és vagyoni állományáról Péter szaktárs tesz jelentést. A zsilvölgyi kerületi titkárság képviselőjében Gârbovean szaktárs adja elő a zsilvölgyi dolgozó munkásság általános nyomorgó helyzetét.

A közgyűlés részletesen kitért az ujonnan köntendő kollektív szerződés kérdésére, a tagok szocialista szellemben való nevelés fontosságára és elhatározza többek között hogy a dalárdának és a pártszervezetnek minden szakszervezeti tag támogatója lesz kitűzött céljának az elérésére. A közgyűlés a tagok lelkes hangulatával ért véget.

Hunedoara

A hunyadmegyei ipari munkások szakszervezetének tanácsa, Csegezi szaktárs elnökletével június 26-án igen fontos értekezletet tartott. A szervezetek képviselői vita tárgyává tették a gazdasági krízis miatt előállott nagy munkanélküliség ügyében foglalandó egyöntetű álláspontot. Továbbiak során a kollektív szerződés megkötésének kérdése képezte a tanácskozások legfőbb anyagát. A szakszervezeti tanács elhatározta 20 tanoncnak a kiküldését üdülőhelyekre, hogy ezek a kizsákmányolt páriák némileg az egészségüket helyrehozhassák. Ugyancsak ezen ülés határozatából kifolyólag 7 szaktárs fog résztvenni a Cămpinan megtartandó egyhónapos szakszervezeti tanfolyamon.

Az értekezlet leszögezi, hogy a mai idők nehézségeinek ellenére a szakszervezetekben tömörült munkásság szilárdan kitart a maga védvái mellett és az egymás iránt való szolidaritás kimélyítésével, dacos fővel, vasakarattal néz a kapitalizmus által indított támadások elé.

Augusztus 9-én egy újabb szaktanácsi értekezlet volt Hunedoaran. Orescovici szaktárs a helyi csoportja nevében üdvözlö a szakszervezet képviselőit. Ezen az értekezleten szaktársaink beható vita tárgyává teszik a Hunedioara-i szakszervezet mozgalmi kérdését. Megállapítást nyer, hogy a városban működő sárga szakszervezet minden életbe vágó kérdésben a judás, áruló és besugó szerepét játssza.

Az értekezlet a szaktanács támogatásával egy nagyobb szabású szervező munkánaka megindítását határozta el Hunedioarán.

A brailai hengerművek munkásainak mozgalma

A Goldengerg féle Brailai hengermű munkásait memorandumban foglalták a munkabéreikre és munkafeltételeikre vonatkozó követeléseiket és ezt a gyár igazgatóságának és a munkaügyi inspektorátusnak átnyújtották. A gyár igazgatósága látva a munkásság komoly megmozdulását, egyenként behívott az irodájába minden munkást, kiket arra birt, hogy aláírásukkal mondjanak le mindennemű követeléseükről. Sok öntudatlan munkás bedőlt a igazgatóság csel-fogásának annál is inkább, mert az igényekről való lemondás úgy történt, hogy az odatolt papírt alá kellett írni anélkül, hogy az abban foglaltakat az aláíró ismerte volna, avagy tartalmát megmagyarázták volna. Az igazgatóság trükkje nem akadályozhatta meg végeredményben a hivatalos tárgyalások folytatását. A tárgyalások július 22-ére lettek kitűzve. A munkásságot Ion Enciu, Kasechaur W., Zizda Josif Carol és Lukács József szaktársak képviselték.

A tárgyalások folyamán alatt az igazgatóság felmondott a tárgyalóbizottság majdnem minden egyes tagjának. A felmondást az inspektorátus kimagyarázására sem volt hajlandó visszavonni az igazgatóság, amiért az esetről jegyzőkönyvet vettek fel és ebben megállapítást nyert, hogy az igazgatóság a munkakonfliktusok szabályozásáról szóló törvénynek 30 és 40-ik paragrafusát megszegte. Ezek után az elbocsátott munkások per útján szereznek érvényt követeléseiknek a munkaadóval szemben s követelésük a 14 napi felmondási időn kívül kártérítésre is kiterjed. Az elbocsátott munkások a következők: Wilhelm Kasechauer, Zizda Josif Carol, Lukács Iosef hengerész munkások.

A brailai munkásságnak tanulságul szolgálhat ez a konfliktus. Nem megalázó könyörgések, hanem az osztályöntudat fegyvere alkalmas a munkásság létének biztosítására.

Értesítés

A kolozsvári Vas- és Fémmunkások csoportja saját otthonába, Calea Victoriei 59 szám alá költözött.

Mindennemű postai küldemény ide címzendő.

Naptárkezelők figyelmébe

A Vas- és Fémmunkás naptárkezelők felkérnek, hogy az el nem számolt zsebnaptárak árával haladéktalanul elszámolni sziveskedjenek. Ellenben a jövő évi zsebnaptárt nem lesz módunkban kiadni. A szerkesztőség